

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SECȚIA A TREIA

CAUZA DOROSEVA c. REPUBLICII MOLDOVA

(Cererea nr. 39553/12)

HOTĂRÎRE

STRASBOURG

DEFINITIVĂ
28/07/2015

Această hotărîre poate fi supusă unei revizuii editoriale

În cauza Doroseva c. Republicii Moldova,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a Treia), întrunită într-o Cameră compusă din :

Josep Casadevall, *președinte*,

Luis López Guerra,

Jan Sikuta,

Dragoljub Popovic,

Johannes Silvis,

Valeriu Grițco,

Iulia Antoanella Motoc, *judcători*,

și Stephen Phillips, *grefier al Secției*,

Deliberând la 7 aprilie 2015 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărîre, care a fost adoptată la aceeași dată :

PROCEDURA

1. Cauza a fost inițiată prin cererea (nr. 39553/12) depusă la 12 iulie 2012 împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”), de către o cetățeană a Republicii Moldova, dna Ecaterina Doroseva („reclamanta”).

2. Reclamanta a fost reprezentată de către dl R.Zadoinov, avocat care își desfășoară activitatea în Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl. L.Apostol.

3. Reclamanta, în special, a pretins faptul că a fost supusă relexor tratamente din partea lucrătorilor de poliție.

4. La 22 mai 2013, cererea a fost comunicată Guvernului.

ÎN FAPT**I. CIRCUSTANȚELE SPEȚEI**

5. Reclamanta s-a născut în 1978 și locuiește în Chișinău.

6. La 11 noiembrie 2009, la aproximativ ora 23:30, reclamanta a fost reținută în stradă de câțiva polițiști îmbrăcați în civil, fiind suspectată că ar avea asupra sa droguri.

7. Potrivit reclamantei, ea a fost maltratată de către lucrătorii de poliție înainte de a fi condusă la comisariatul de poliție. În comisariatul de poliție ea a fost ținută pînă în dimineața următoare.

8. În raportul de examinare medico-legal din 13 noiembrie 2009, medicul legist a depistat la reclamantă numeroase echimoze pe față, brațe și picioare. De asemenea, tot la aceeași dată, după clișeele radiologice a oaselor nazale, s-a constatat prezentă fractura oaselor nazale fără deplasare.

9. La 15 noiembrie 2009, reclamanta a fost examinată de un neurolog care de asemenea a depistat și o comoție cerebrală.

10. La 18 ianuarie 2010, reclamanta a depus o plîngere la Procuratură privind maltrătarile și acțiunile ilegale ale lucrătorilor de poliție din 11 noiembrie 2009.

11. La 1 aprilie 2010, Procuratura Rîșcani a adoptat o ordonanță de refuz în începerea urmăririi penale, pe motiv că plîngerea reclamantei era nefondată. Ordonanța s-a bazat pe declarațiile polițiștilor acuzați, care au negat faptul maltratării reclamantei.

12. La 15 octombrie 2010, un procuror ierarhic superior a aceleiași procuraturi a respins contestația reclamantei.

13. La 29 noiembrie 2010 un judecător de instrucție de la Judecătoria Rîșcani a admis plîngerea reclamantei și a dispus reexaminarea cauzei. Judecătorul a constatat că investigația efectuată de către Procuratură a fost superficială și incompletă.

14. După redeschiderea procedurii, Procuratura a dispus efectuarea unei noi examinări medico-legale. Într-un raport din 30 decembrie 2010 medicul legist a constatat că, la 13 noiembrie 2009, la reclamantă s-au depistat numeroase echimoze pe față, membre, precum și nasul fracturat. Medicul a stabilit că leziunile de pe corpul reclamantei au survenit în rezultatul a cel puțin șase lovituri diferite, cu un obiect dur contondent, și deoarece acestea erau amplasate pe diferite părți ale corpului, ele nu puteau surveni în rezultatul a unei căderi de la înălțime a corpului reclamantei.

15. La 20 mai 2010 procuratura Rîșcani a refuzat din nou să inițieze urmărirea penală. De data aceasta procurorul a motivat că, în urma verificărilor actelor medicale din spital, unde reclamanta a făcut radiografia oaselor nazale, procedura a fost efectuată nu pe 13, dar pe 10 noiembrie 2009. În plus, procurorul a constatat o discrepanță între constatările între expertiza medico-legală din 13 noiembrie 2009, unde ora în care reclamanta a fost maltrată era indicat ca fiind 1:00 la 12 noiembrie și declarațiile sale ulterioare unde ea a indicat ora 23:30 la 11 noiembrie 2009. Această decizie a fost confirmată de procurorul ierarhic superior la 26 septembrie 2011 și de către un judecător de instrucție a Judecătoriei sectorului Rîșcani la 1 noiembrie 2011.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE RELEVANTE

16. Părțile relevante ale Codului de procedură penală în vigoare la acel moment, sunt după cum urmează:

Articolul 274. Începerea urmăririi penale

“Organul de urmărire penală sau procurorul sesizat în modul prevăzut de lege, dispune în termen de 30 de zile, prin ordonanță, începerea urmăririi penale în cazul în care, din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor de constatare, rezultă o bănuială rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune și nu există vreuna din circumstanțele care exclud urmărirea penală, informând despre aceasta persoana care a înaintat sesizarea sau organul respectiv.”

17. În conformitate cu articolele 298, 299 și 313 din Codul de procedură penală, plîngerea despre rele tratamente trebuie să fie depusă la Procuratură și decizia acesteia poate fi contestată în fața procuraturii ierarhic superioare. Decizia acesteia din urmă poate fi contestată în fața unui judecător de instrucție. Hotărârile explicative ale Plenumului Curții Supreme de Justiție nr. 7 și nr. 8 din 4 aprilie 2005 și 30 octombrie 2009, respectiv, confirmă că acesta este remediul care urmează a fi utilizat în cauzele privind rele tratamente și tortură.

ÎN DREPT**1. PRETINSA ÎNALCARE A ARTICOLULUI 3 DIN CONVENȚIE**

18. Reclamanta s-a plîns că a fost supusă la rele tratamente în timp ce se afla în custodia poliției și de lipsa unei investigații eficiente în această privință. Articolul 3 din Convenție prevede următoarele:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Admisibilitatea

19. Guvernul a reamintit că, în cauza *Ipati c. Republicii Moldova* (nr. 55408/07, 5 februarie 2013), care se referă la maltratarea reclamantului de poliție, Curtea a respins obiecția invocată de Guvern privind neepuizarea căilor de atac interne, bazându-se pe omisiunea reclamantului de a depune contestație împotriva hotărîrii judecătorului de instrucție. În baza acestei decizii, Guvernul a considerat că aceasta a fost opinia Curții că recursurile în fața judecătorilor de instrucție în astfel de cazuri nu constituie o cale de atac eficientă și prin urmare nu sunt obligatorii de urmat. Astfel, Guvernul a susținut că termenul de șase luni pentru depunerea prezentei cereri trebuia calculat de la 20 mai 2010 și nu de la 1 noiembrie 2011, adică data deciziei emise de judecătorul de instrucție. Guvernul a solicitat Curții să declare cererea inadmisibilă pentru nerespectarea termenului de șase luni.

20. Reclamanta nu a fost de acord cu poziția Guvernului și a susținut că a respectat termenul de șase luni, în conformitate cu articolul 35 § 1 al Convenției.

21. Curtea reamintește că în cauza *Ipati c. Moldovei*, aceasta a respins clauza de neepuizare a Guvernului deoarece investigația pe caz a durat mai mult de cinci ani, iar reclamantul a apelat deja la judecătorul de instrucție de trei ori fără succes înainte de a depune plîngerea la Curte. A fost o decizie care a fost bazată pe elementele specifice ale aceluși caz și nu a fost intenția Curții de a declara că contestațiile înaintate judecătorilor de instrucție în conformitate cu articolul 313 din Codul de procedură penală nu ar constitui un remediu efectiv. Acest lucru este reconfirmat și de faptul că într-o decizie ulterioară, în cazul *Cuprianov c. Moldovei* ((dec.) 34115/09, din 26 martie 2013), Curtea a declarat inadmisibilă plîngerea reclamantului privind maltratarea în temeiul articolului 3 din Convenție din cauza omisiunii de a înainta o plîngere judecătorului de instrucție.

22. Prin urmare, Curtea notează că cererea nu poate fi declarată inadmisibilă pentru nerespectarea termenului de șase luni, în consecință, obiecția Guvernului este respinsă. Curtea consideră că plîngerea nu este vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3(a) din Convenție. Nici un alt temei nu a fost stabilit pentru a declara cererea inadmisibilă. Prin urmare, aceasta trebuie să fie declarată admisibilă.

B. Fondul

23. Reclamanta susține că a fost maltrată în timpul reținerii și detenției în comisariatul de poliție și a susținut că autoritățile nu au reușit să explice originea leziunilor corporale, înregistrate în extrasele din fișa medicală a reclamantei. De asemenea, reclamanta a susținut că Procuratura nu a reușit să investigheze cauza în mod eficient.

24. Guvernul nu a comentat, dar a declarat că susține poziția autorităților naționale.

25. După cum a susținut Curtea cu mai multe ocazii, Articolul 3 din Convenție consacră una dintre cele mai fundamentale valori ale societății democratice. Chiar și în cele mai dificile circumstanțe, cum ar fi lupta împotriva terorismului și a crimei organizate, Convenția interzice categoric tortura, tratamente ori pedepse inumane și/sau degradante. Spre deosebire de cea mai mare parte a clauzelor fundamentale ale Convenției și a Protocoalelor nr.nr. 1 și 4, Articolul 3 din Convenție nu conține nici o prevedere cu privire la excepții și nici o derogare de la acesta normă nu este permisă în conformitate cu articolul 15 § 2, chiar și în cazul unei urgențe de interes public sub existența unui pericol pentru viața națiunii (vezi *Selmouni c. Franței* [MC], nr. 25803/94, § 95, CEDO 1999-V, și *Assenov și alții c. Bulgariei*, 28 octombrie 1998, § 93 *Culegere de Hotărâri și Decizii* 1998-VIII).

26. În cazul în care o persoană a suferit leziuni corporale în timpul detenției sau sub controlul poliției, oricare vătămare corporală va duce la apariția unei prezumții puternice că persoana a fost maltrată (a se vedea *Bursuc c. României*, nr. 42066/98, § 80, 12 octombrie 2004). Este sarcina statului să ofere o explicație plauzibilă cum au fost cauzate leziunile, în lipsa căreia se pune o problemă în sensul Articolului 3 din Convenție (*Selmouni c. Franței*, citată anterior, § 87).

27. În aprecierea probelor, Curtea, de obicei, aplică standardul probațiunii "dincolo de orice dubiu rezonabil" (a se vedea *Irlanda c. Regatului Unit*, 18 ianuarie 1978, § 161, Seria A, nr. 25). Cu toate acestea, o astfel de probă derivă din coexistența suficient de perseverentă, clară și concordantă a raționamentelor sau din prezumții de fapt similare care nu pot fi puse la îndoială. Când evenimentele în litigiu se află în întregime, sau în mare parte, în cunoștință exclusivă a autorităților, cum este și cazul persoanelor care se află în custodia și sub controlul acestor autorități, se nasc prezumții puternice în ce privește leziunile apărute în timpul detenției. Fără îndoială, sarcina probării urmează să cadă pe seama autorităților în sensul de a oferi o explicație convingătoare și satisfăcătoare (a se vedea *Salman c. Turciei* [MC], nr. 21986/93, § 100, CEDO 2000-VII).

28. Curtea reamintește că atunci când o persoană face o declarație credibilă precum că, aflându-se în custodia poliției sau altor agenți similari ai statului, a suferit un tratament cu încălcarea articolului 3, norma respectivă, luată în conexiune cu obligația generală a statelor conform articolului 1 din Convenție de a garanta "oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite..." în Convenție, implică necesitatea unei investigații oficiale eficiente. Cum este în cazul investigației desfășurate în sensul articolului 2, o astfel de investigație trebuie să fie capabilă să conducă la identificarea și pedepsirea celor vinovați. În caz contrar, interdicția legală și principală a torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane și degradante, necătfînd la importanța sa fundamentală, ar fi inefficientă în practică și, în unele cazuri, ar exista posibilitatea pentru agenții statului să încalce drepturile persoanelor aflate sub controlul lor, cu o responsabilitate potențială (a se vedea, printre alte imperative, *Labita c. Italiei* [MC], nr. 26772/95, § 131, CEDO 2000-IV).

29. Investigația aleașilor temeinice cu privire la maltratare urmează a fi minușioasă. Acesta înseamnă că autoritășile, mereu, urmează să întreprindă măsuri pentru a constata ce s-a întîmplat în fapt și nu ar trebui să se bazeze pe concluzii pripite și nefondate în adoptarea deciziilor sale în vederea încetării investigașilor (a se vedea *Assenov și alșii*, citată anterior, § 103). Autoritășile trebuie să efectueze toate măsurile rezonabile și disponibile pentru a obșine dovezi cu privire la evenimente, inclusiv, *inter alia*, declarașile martorilor oculari și constatări medico-legale (a se vedea *Tanrıkulu c. Turciei* [MC], nr. 23763/94, § 104, CEDO 1999-IV, și *Gül c. Turciei*, nr. 22676/93, § 89, 14 decembrie 2000). Orice deficienșă a

investigației care subminează capacitatea de a stabili sursa leziunilor corporale sau identitatea persoanelor responsabile, riscă să nu corespundă acestui standard.

30. Revenind la speța în cauză, Curtea notează că după eliberarea din arest pe corpul reclamantei erau prezente numeroase leziuni. Luînd în considerație faptul că Guvernul nu a reușit să ofere o explicație plauzibilă privind originea leziunilor reclamantei, Curtea consideră că acestea au apărut în rezultatul relexelor tratamente suferite în timpul aflării reclamantei în custodia poliției. Prin urmare, a avut loc o încălcare a articolului 3 din Convenție.

31. În privința investigației efectuate de către autoritățile naționale referitor la acuzațiile reclamantei privind maltratarea sa, Procuratura nu a efectuat nici o măsură concretă pentru a investiga circumstanțele cazului, mulțumindu-se să accepte fără rezerve declarațiile polițiștilor acuzați. La prima respingere a contestației reclamantei, procurorii au speculat că leziunile ar fi putut fi cauzate urmare a căderii. Mai tîrziu, cînd au luat cunoștință cu constatările din raportul medico-legal repetat, care a atestat că leziunile nu au putut fi cauzate de la o simplă cădere și că au fost provocate de cel puțin șase lovituri diferite, procurorii au găsit un nou motiv de respingere a plîngerii, și anume au considerat data radiografiei ca fiind 10 noiembrie în loc de 13 noiembrie 2009. Aceștia nu au explicat modul în care au ajuns la o astfel de concluzie și materialele dosarului nu conțin nici un element de probă în susținerea acestui fapt. Dimpotrivă, toate documentele medicale cuprinse în dosarul național transmis de Guvern la Curte se referă la 13 noiembrie 2009 ca data la care reclamanta a fost radiografiată la cap. Curtea notează în continuare, că procurorii nu au efectuat procedura de recunoaștere pentru stabilirea identității lucrătorilor de poliție responsabili pentru maltratarea reclamantei, cu atît mai mult nu au efectuat o confruntare între ei. Prin urmare, este imposibil pentru Curte să concluzioneze că în cazul dat ar fi avut loc o investigație eficientă. Astfel, a existat o încălcare a articolului 3 din Convenție, de asemenea și sub aspect procedural.

II. APLICAREA ARTIOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

32. Articolul 41 din Convenție prevede:

“ Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoloalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decît o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

33. Reclamanta a pretins suma de 20 000 euro (EUR) pentru prejudiciu moral.

34. Guvernul a contestat suma pretinsă de reclamantă, susținând că este nejustificată și exagerată.

35. Avînd în vedere încălcările constatate mai sus și gravitatea lor, Curtea consideră că acordarea unei compensații cu titlu de prejudiciu moral este justificată în acest caz. Hotărînd în mod echitabil și ținînd seama de circumstanțele specifice ale prezentei cauze, Curtea acordă reclamantei suma de 12 000 EUR.

B. Costuri și cheltuieli

36. De asemenea, reclamanta a pretins suma de 5 100 EUR pentru costuri și cheltuieli suportate în fața Curții.

37. Guvernul a contestat suma pretinsă de reclamantă și a susținut că este excesivă.

38. Avînd în vedere asistența juridică acordată reclamantei de către Consiliul Europei și de complexitatea cauzei, Curtea consideră că nu este necesară acordarea sumei în ceea ce privește costurile și cheltuielile.

C. Penalități

39. Curtea consideră că este corespunzător ca penalitatea să fie calculată în dependență de rata minimă a dobînzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a fost încălcat articolul 3 din Convenție atît sub aspect material cît și procedural;
3. *Hotărăște*
 - (a) că Statul pîrît trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care această hotărîre va devini definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 din Convenție, suma de 12 000 EUR (douasprezece mii de euro), plus orice taxă care poate fi percepută, care vor fi convertiți în valuta națională a Statului respondent în conformitate cu rata de schimb aplicabilă la data executării hotărîrii;
 - (b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus pînă la executarea hotărîrii, urmează să fie plătită o penalitate la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobînzii la creditele acordate de Banca

Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;

4. *Respinge* restul pretențiilor reclamantei cu privire la reparația echitabilă.

Redactată în limba engleză și notificată în scris la 28 aprilie 2015, în conformitate cu art. 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Stephen Phillips
Grefier

Luis López Guerra
Președinte